

Barwig, Regis N.

"Rodzina w dialogu z Bogiem w nauczaniu Ojca Świętego Jana Pawła II. Zarys problematyki", Andrzej Franciszek Dziuba, Warszawa 2006 : [recenzja]

Warszawskie Studia Pastoralne 5, 167-170

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BP ANDRZEJ FRANCISZEK DZIUBA, **Rodzina w dialogu z Bogiem w nauczaniu Ojca Świętego Jana Pawła II. Zarys problematyki**, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2006, ss. 126.

Pełna problematyka prawdy o człowieku musi ze swej natury dotyczyć spraw osobowych, szerokich relacji międzyludzkich oraz społecznych i wspólnotowych. Taka jest bowiem jego natura, tj. otwartość ku innym, wręcz wzajemne wymaganie innych ludzi, niezbędnych ku własnemu rozwojowi i świętości. Nie chodzi tutaj tylko o sferę fizycznej użyteczności, wręcz codziennej konieczności życiowej, ale przede wszystkim o głębsze, tj. psychiczne i duchowe relacje. W to wpisuje się szeroko pojęta kultura, która nie może abstrahować od natury.

Szczególnym jednak i zarazem niepowtarzalnym znakiem otwartości ku drugiej osobie i innym ludziom jest małżeństwo, a następnie rodzina. Ta naturalna wspólnota pełni niezbywalną funkcję międzyosobową oraz wobec innych społeczności tak przyrodzonych, jak i nadprzyrodzonych.

Oto bp Andrzej F. Dziuba wydał opracowanie poświęcone rodzinie z ukierunkowaniem na jej miejsce w dialogu z Bogiem. Dodatkowym dookreśleniem jest wskazanie, iż prezentacja ta bazuje przede wszystkim na nauczaniu Ojca Świętego Jana Pawła II. Autor jest specjalistą w zakresie teologii moralnej i aktualnie profesorem w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Całość książki otwiera dedykacja rodzicom (s. 5). Następnie zamieszczono schematyczny spis treści (s. 7).

Całość treściową otwiera krótki wstęp (s. 9–11). Z kolei zasadniczy korpus analiz badawczych zorganizowany został w trzy rozdziały, a dwa z nich na bardziej szczegółowe mniejsze bloki.

Pierwszy z rozdziałów opatrzony został tytułem: *Sakramentalność małżeństwa – fundament dialogu* (s. 13–18). Stanowi on swoiste wprowadzenie i wskazuje na chrześcijański fundament powołania rodzinnego.

Rodzina jako Kościół domowy to tytuł kolejnego rozdziału (s. 19–52). Zawiera on cztery szczegółowe kwestie: 1. Rodzina Kościół domowy w Kościele powszechnym; 2. Posłannictwo prorockie rodziny; 3. Posłannictwo kapłańskie rodziny; 4. Posłannictwo królewskie rodziny. Szczególnie ważne jest zwrócenie uwagi na cztery funkcje, które stanowią znamiona powołania rodziny.

Trzeci rozdział prezentowanego opracowania nosi tytuł: *Rodzina – wspólnota świętości* (s. 53–89). Wskazano najpierw na specyfikę uświęcenia w małżeństwie i rodzinie. Ważne miejsce w osobowym procesie dążenia do świętości zajmuje Eucharystia, a także modlitwa.

Całość treściową zamyka zakończenie (s. 91–92).

Z kolei zamieszczono stosunkowo obszernie streszczenie w języku angielskim dokonane przez o. Regisa Norberta Barwiga z USA (s. 93–100).

Po wykazie skrótów (s. 101–103) podano obszerną bibliografię, która podzielona została na: dokumenty Soboru Watykańskiego II, nauczanie papieży, dokumenty Stolicy Apostolskiej, nauczanie Episkopatu i biskupów polskich oraz literaturę (s. 105–126).

Prezentowane opracowanie stanowi interesującą propozycję zarysu ważnego wątku w bogatym nauczaniu Jana Pawła II dokonane go zwłaszcza przez polskich teologów moralistów i pastoralistów. Zaproponowana systematyzacja pozwala na jeszcze bardziej twórcze wyakcentowanie wiodących idei, które czasem giną czy są mniej ostre w szerokim nauczaniu.

Zaprezentowana analiza problematyki rodziny w dialogu z Bogiem stanowi zwłaszcza dobre przybliżenie nauczania adhortacji apostołskiej Jana Pawła II *Familiaris consortio* oraz innych dokumentów i przemówień związanych z tą problematyką. Ukazana jest ona jednak z bardzo szerokim wykorzystaniem innych tekstów papieskich, a także Soboru Watykańskiego II. Dobrze, że autor przytacza liczne cytaty, co pozwala na bezpośrednie zetknięcie się z wieloma oryginalnymi przemyśleniami papieża, które dopiero w pełni oddają znakomitą myśl.

Dobrze się także stało, że autor przywołuje bardzo szeroko liczne publikacje z zakresu problematyki małżeńskiej i rodzinnej. Jest to swoista panorama zwłaszcza literatury polskojęzycznej. W pewnym sensie zestawienie to może być pomocne w ewentualnych dalszych zainteresowaniach.

W całości prezentowanej pracy odczuwa się dość wyraźnie, iż problematyka małżeńska i rodzinna jest silnie wpisana w całość życia społecznego i kościelnego, taka jest wręcz jej natura. Zatem tchnie duch pewnej tradycji i spokoju, w pewnym sensie chyba typowy dla Polski. Dobrze, że jednocześnie, obok swoistej nostalgii dostrzega się także niebezpieczeństwa, które w znacznym stopniu potęguje współczesna kultura i tendencje cywilizacyjne.

Wskazanie na wiodące znaczenie dialogu, widzianego w pewnym sensie w kategoriach teologicznych, nadaje proponowanym prześmyśleniom duży walor poznawczy i twórczy. Jest to wręcz wpisanie tej prawdy w antropologię osoby. Dobrze się stało, że autor nie zawęził się tylko do wskazań praktycznych form czy przejawów tego dialogu, ale poszedł głębiej, widząc w nim kategorię wiary, nadziei i miłości chrześcijańskiej, ostatecznie czerpiącej swe źródło i opartej na Jezusie Chrystusie. Kategoria dialogu jest bowiem miejscem spełniania się człowieka, tak wobec innych jak i Boga, a w pewnym sensie i siebie samego.

W dialogu z Bogiem wybrzmiały także liczne wątki wewnętrznego dialogu małżeńskiego i rodzinnego, zwłaszcza wielopokoleniowych członków tej *communio personarum*. Praktycznie przybiera to często znamiona wielorakich wzajemnych wewnętrznych oraz zewnętrznych zobowiązań i relacji, których szczególnie oczekuje samotniony współczesny człowiek. Wydaje się, że w tym kontekście chyba zbyt mało wskazano na miejsce dziadków, zwłaszcza w ciągle aktualnej polskiej rzeczywistości życia rodzinnego, także w płaszczyźnie społeczno-kulturowej. Bardziej jednak chodzi tutaj o ich egzystencjalne i teologiczne miejsce.

Szkoda, że w pracy bp. A. F. Dziuby zabrakło specjalnego bloku, zapewne w trzecim rozdziale, poświęconego wątkowi przebaczenia. Podjęte wskazania w tej materii są jednak zbyt mało jednoznacz-

ne oraz praktycznie rozproszone w całej rozprawie. Wydaje się, że to jest ważnym i zarazem twórczym elementem małżeńskiej oraz rodzinnej drogi świętości. Wskazuje to także na wyjątkowo twórcze oczekiwania, w sensie bardzo ogólnym, zwłaszcza w kontekście interesującego nauczania zawartego w adhortacji apostolskiej *Familiaris consortio*.

Z dużym uznaniem należy odnieść się do obszernego streszczenia w języku angielskim, choć w wydaniu amerykańskim. Jest to praktycznie ważny element uzupełniający, który zapewne pozwoli zapoznać się z proponowanymi przemyśleniami szerszemu gronu zainteresowanych. Wydaje się, że współcześnie w Polsce niezbędne są tego typu prezentacje.

Publikacja bp. Andrzeja F. Dziuby stanowi zatem ważne i zarazem twórcze pochylenie się nad istotnym elementem powołania małżeństwa i rodziny chrześcijańskiej, tym cenniejsze, że ukazane w nauczaniu Ojca Świętego Jana Pawła II, który z niezwykłym zaangażowaniem traktował o tej problematyce. Umiejętność wpisania w nią, i to na sposób dynamiczny, wątków dialogu i wiary jest dotknięciem samej istotny powołania rodziny, tak wobec innych, jak i wobec siebie samej. Przystępność lektury winna zainteresować wielu odbiorców.

o. Regis N. Barwig (Oshkosh – USA)